

PADOMES ATZINUMS**2006. gada 14. marts****par atjaunināto Īrijas stabilitātes programmu 2005. — 2008. gadam**

(2006/C 82/05)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu⁽¹⁾ un jo īpaši tās 5. panta 3. punktu,

ņemot vērā Komisijas ieteikumu,

apspriedusies ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

IR PIEŅĒMUSI ŠO ATZINUMU:

- (1) Padome 2006. gada 14. martā pārbaudīja atjaunināto Īrijas stabilitātes programmu laikam no 2005. gada līdz 2008. gadam.
- (2) Īrija pēdējā desmitgadē ir pieredzējusi ārkārtīgi strauju reālā IKP uz vienu iedzīvotāju un nodarbinātības līmeņa pieaugumu. Pēdējos gados Īrijas ekonomika turpinājusi augt par nedaudz mazāk kā 5 % gadā, kas ir augstākais rādītājs eiro zonā, nodarbinātības līmenis turpina pieaugt un inflācija strauji tuvojas eirozonas vidējam rādītājam. Attiecībā uz budžeta attīstību fiskālā pozīcija kopumā bijusi stabila — pēdējās desmitgades laikā vairumā gadu vispārējās valdības budžeta bilance bija ar pārpalikumu un parāda procentuālā vērtība būtiski samazinājās (2005. gadā sasniedzot vērtību zem 30 % no IKP).
- (3) Padome 2005. gada 17. februāra atzinumā apstiprināja iepriekšējā atjaunotajā stabilitātes programmā iekļauto budžeta stratēģiju laikposmam no 2004. gada līdz 2007. gadam. Attiecībā uz 2005. gada budžeta izpildi iepriekšējā atjauninājumā paredzēja vispārējās valdības deficītu — 0,8 % no IKP, bet pašreizējā atjauninājumā paredz 0,3 % pārpalikumu, lai gan izaugsmes prognozes ir samazinātas. Galvenais iemesls 2005. gada iznākumam, kas daudz labāks nekā sākotnēji plānots, attiecas uz ienākumiem.
- (4) Programma visumā atbilst jaunajā rīcības kodeksā⁽²⁾ paredzētām prasībām attiecībā uz struktūras paraugu un datiem, ko sniedz stabilitātes un konverģences programmā.
- (5) Programmas pamatā ir makroekonomisko rādītāju modelis, kurā paredzēts, ka reālā IKP pieaugums programmas darbības laikā saglabāsies šaurā diapazonā starp 4½ % un 5 %. Izvērtējot šo modeli atbilstīgi šobrīd pieejamai informācijai, šķiet, ka tā pamatā ir ticami izaugsmes pieņēmumi. Lai gan pašreiz liekas, ka ekonomika visumā ir veselīga un turpinās strauji pieaugt, pastāv daži negatīvi riski attiecībā uz vidēja termiņa makroekonomisko perspektīvu. Konkrēti tie ir saistīti ar globālām ekonomiskām perspektīvām, ņemot vērā ekonomikas atvērību; kā arī iekšzemes tirgū ar dzīvokļu celtniecības uzplaukuma iespējamo straujo lejupslīdi. Programmā paredzētā SPCI inflācija varētu būt pazemināta.

⁽¹⁾ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp. Regulā grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 1055/2005 (OV L 174, 7.7.2005., 1. lpp.). Šajā tekstā minētie dokumenti atrodami tīmekļa vietnē:

http://europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm

⁽²⁾ Programmā sniegti visi jaunajā rīcības kodeksā paredzētie obligātie dati, bet trūkst daļa fakultatīvo datu.

- (6) Atjauninājumā ir apstiprināta Īrijas valdības apņemšanās uzturēt stabilas valsts finanses. Sākot ar ¼ % no IKP pārpalikuma 2005. gadā, budžeta stratēģijā vispārējās valdības deficīts ir paredzēts 0,6 % apjomā 2006. gadā un 0,8 % no IKP programmas pēdējo divu gadu darbības laikā. Primārais pārpalikums samazinās no 1½ % no IKP 2005. gadā līdz ½ % 2006. — 2008. gadā. Ieņēmumu attiecībai pret IKP ir tendence samazināties, bet izdevumu attiecība sākotnēji palielinās un, tikai tuvojoties programmas darbības laika beigām, sasniedz atkal 2005. gada līmeni. Ir plānots, ka ieguldījumu attiecība pret IKP palielināsies par ½ procentu punktu no IKP laikposmā no 2005. gada līdz 2008. gadam. Jaunais atjauninājums kopumā apstiprina iepriekšējās programmas budžeta mērķus, izņemot to, ka 2005. gada izlietojums ir labāks nekā plānots.
- (7) Pēc plānotā fiskālā palielinājuma 2006. gadā ir paredzēts, ka atlikušajā programmas darbības laikā strukturālā bilance (t.i., cikliski koriģētā budžeta bilance, atskaitot vienreizējus un citus pagaidu pasākumus), kas aprēķināta, izmantojot kopīgi saskaņoto metodiku, nostabilizēsies apjomā aptuveni 0,1 % no IKP. Programmā noteikts vidēja termiņa mērķis (VTM) budžeta stāvoklim, kas ir strukturāla pozīcija tuvu līdzsvaram, un plānots saglabāt strukturālu pozīciju, kura atbilst programmas VTM programmas darbības laikā. Tā kā programmas VTM ir augstāks nekā minimālais kritērijs (kas aprēķināts kā deficīts aptuveni 1¼ % no IKP), tā sasniegšana būtu jāatbilst mērķim — nodrošināt drošības rezervi pret pārmērīga deficīta rašanās gadījumu. Attiecībā uz atbilstību programmas VTM atrodas diapazonā, kas norādīts eirozonas un VKM II dalībvalstīm Stabilitātes un izaugsmes paktā un rīcības kodeksā, un ir būtiski augstāks, nekā to liecina parāda procentuālā vērtība un vidējais potenciālā ražošanas apjoma pieaugums ilgtermiņā.
- (8) Budžeta iznākums varētu būt labāks nekā prognozēts programmā, jo īpaši 2006. gadā. Ieņēmumu prognoze varētu liecināt par piesardzīgiem pieņēmumiem nodokļu prognozēm programmā, un izdevumu pusē kapitālizdevumi var izrādīties mazāki nekā plānots. Šķiet, ka riski budžeta mērķiem, kas rodas no atjauninājuma makroekonomiskām prognozēm, ir neitrāli un visumā atbilst Komisijas dienestu novērtējumam; tomēr budžeta prognozes var būt apdraudētas, ja vidēja termiņā īstenotos negatīvie makroekonomiskie riski.
- (9) Ņemot vērā šo riska novērtējumu, programmā izklāstītais budžeta stāvoklis šķiet pietiekams, lai saglabātu programmas VTM visā programmas darbības laikā, kā paredzēts programmā. Turklāt tas nodrošina pietiekamu drošības rezervi, lai parastu ikgadēju makroekonomisku svārstību dēļ netiktu pārsniegta deficīta robežvērtība — 3 % no IKP.
- (10) Aprēķina, ka parāda procentuālā vērtība, kas deviņdesmito gadu sākumā vēl bija zem 100 % no IKP, 2005. gadā sasniedza 28 % no IKP, kas ir krietni zem Līgumā noteiktās atsaucēs vērtības — 60 % no IKP. Programmā paredzēts, ka parāda procentuālā vērtība programmas darbības laikā nostabilizēsies šajā līmenī. Tā kā Īrijas Valsts pensijas rezervju fonds (*National Pensions Reserve Fund* — NPRF) nav iegādājies aktīvus, kas nav valsts kopēji (gan centrālās valdības, gan vietējo pašvaldību) aktīvi, visā programmas darbības laikā parāda procentuālā vērtība būtiski saruks.
- (11) Šķiet, ka Īrijai ir vidējs risks attiecībā uz valsts finanšu ilgtermiņa stabilitāti, ņemot vērā prognozētās budžeta izmaksas saistībā ar sabiedrības novecošanos. Šobrīd stabils budžeta stāvoklis kopā ar zemo parāda līmeni un uzkrātiem aktīviem Valsts pensiju rezervju fondā palīdz daļēji kompensēt ar vecumu saistītu izdevumu būtisko palielinājumu, jo īpaši attiecībā uz pensijām, kas plānots ilgtermiņa laikposmam. Īrija arī nesen ir ieviesusi reformas attiecībā uz pensiju sistēmu ierēdņiem un iestādes paredz turpmākus pasākumus, kas nodrošinātu noturīgākus pamatus civildienesta pensijām. Palīdzēs arī apņemšanās uzraudzīt iemaksu likmju atbilstību ar aktuāru pārskatu palīdzību. Īstenot papildu pasākumus, kuru mērķis ir atvieglināt iedzīvotāju novecošanās ilgtermiņa ietekmi uz budžetu, tomēr būtu būtisks elements risku samazināšanā attiecībā uz valsts finanšu stabilitāti.

- (12) Plānotie pasākumi valsts finanšu jomā visumā atbilst vispārējām ekonomikas politikas pamatnostādņēm, kas iekļautas integrētajās pamatnostādņēs laikposmam no 2005. līdz 2008. gadam. Konkrēti Īrija ievēro savus VTM un atjauninājumā sniegts pārskats par valsts strukturālo reformu programmu, kam vajadzētu palīdzēt uzlabot sabiedrisko pakalpojumu kvalitāti, veicināt valsts izdevumu efektivitāti un risināt Īrijas tautsaimniecības infrastruktūras vajadzības.
- (13) Īrijas valsts reformu programmā, kas iesniegta 2005. gada 28. oktobrī saistībā ar atjaunoto Lisabonas izaugsmes un nodarbinātības stratēģiju, jo īpaši noteikti šādi uzdevumi ar būtisku ietekmi uz valsts finansēm: (i) turpināt noteikt prioritātes valsts investīcijām saimnieciskā un sociālā infrastruktūrā un citiem izaugsmi veicinošiem izdevumiem; un (ii) uzturēt stabilu makroekonomisko vidi un valsts finanšu stabilitāti, un nodrošināt mērenu inflācijas līmeni. Šķiet, ka Valsts reformu programmā izklāstīto politikas virzienu ietekme uz budžetu ir atspoguļota stabilitātes programmas budžeta prognozēs. Stabilitātes programmā paredzētie pasākumi valsts finanšu jomā atbilst Valsts reformas programmas paredzētajām darbībām. Stabilitātes programma papildina šos pasākumus ar izmaiņām valsts finanšu institucionālajās iezīmēs, tostarp dažus jauninājumus budžeta un aprēķināšanas procesā.

Padome uzskata, ka visumā budžeta stāvoklis ir stabils un budžeta stratēģija sniedz labu fiskālās politikas piemēru atbilstīgi Stabilitātes un izaugsmes paktam. Padome aicina Īriju turpināt īstenot pasākumus, lai risinātu jautājumu par iedzīvotāju novecošanas ietekmi uz budžetu ilgtermiņā.

Galveno makroekonomisko un budžeta prognožu salīdzinājums

		2004	2005	2006	2007	2008
Reālais IKP (izmaiņas %)	SP 2005. g. dec.	4,5	4,6	4,8	5,0	4,8
	KOM 2005. g. nov. ⁽²⁾	4,5	4,4	4,8	5,0	nav
	SP 2004. g. dec.	5,3	5,1	5,2	5,4	nav
SPCI inflācija (%)	SP 2005. g. dec.	2,3	2,2	2,0	2,0	1,8
	KOM 2005. g. nov.	2,3	2,2	2,5	2,4	nav
	SP 2004. g. dec.	2,3	2,1	2,0	1,9	nav
Ražošanas apjoma starpība (% no iespējamā IKP)	SP 2005. g. dec. ⁽¹⁾	0,1	- 1,3	- 1,9	- 2,2	- 2,1
	KOM 2005. g. nov. ⁽⁶⁾	0,1	- 1,6	- 2,2	- 2,6	nav
	SP 2005. g. dec. ⁽¹⁾	- 1,0	- 1,8	- 2,3	- 2,0	nav
Vispārējās valdības balance (% no IKP)	SP 2005. g. dec.	1,4	0,3	- 0,6	- 0,8	- 0,8
	KOM 2005. g. nov. ⁽²⁾	1,4	- 0,4	- 0,3	- 0,1	nav
	SP 2004. g. dec.	0,9	- 0,8	- 0,6	- 0,6	nav
Primārā balance (% no IKP)	SP Dec 2005	2,6	1,5	0,6	0,4	0,5
	KOM 2005. g. nov. ⁽²⁾	2,7	0,8	0,8	0,9	nav
	SP 2004. g. dec.	2,1	0,6	0,6	0,7	nav
Cikliski koriģētā balance (% no IKP)	SP 2005. g. dec. ⁽¹⁾	1,4	0,8	0,2	0,1	0,1
	KOM 2005. g. nov. ⁽²⁾	1,4	0,2	0,6	0,9	nav
	SP 2005. g. dec. ⁽¹⁾	1,2	- 0,2	0,1	0,0	nav

		2004	2005	2006	2007	2008
Strukturālā bilance ⁽³⁾ (% no IKP)	SP 2005. g. dec. ⁽⁴⁾	0,7	1,1	0,1	0,1	0,1
	KOM 2005. g. nov. ⁽²⁾ ⁽⁵⁾	0,7	0,6	0,6	0,9	nav
	SP 2004. g. dec.	<i>n.d.</i>	<i>nav</i>	<i>nav</i>	<i>nav</i>	<i>nav</i>
Valdības bruto parāds (% no IKP)	SP 2005. g. dec.	29,4	28,0	28,0	28,2	28,3
	KOM 2005. g. nov. ⁽²⁾	29,8	29,0	28,7	28,2	nav
	SP 2004. g. dec.	30,5	30,1	30,1	30,0	<i>nav</i>

Piezīmes:

- (1) Komisijas dienestu aprēķini, pamatojoties uz programmā iestrādāto informāciju.
- (2) Komisijas dienestu 2005. gada rudens prognoze ir sagatavota pirms 2005. gada decembra budžeta, uz kuru pamata ir sagatavota atjaunotā stabilitātes programma.
- (3) Cikliski koriģētā bilance (kā iepriekšējās rindās), izņemot vienreizējus un citus pagaidu pasākumus.
- (4) Vienreizēji un citi pagaidu pasākumi no programmas (0,3 % no IKP 2005. gadā; samazina budžeta deficītu). Īrijas Finanšu ministrija ir iesniegusi aplēses 2004. un 2006. gadam par vienreizējiem pasākumiem: attiecīgi 2004. gadā 0,7 % no IKP un 2006. gadā 0,1 % no IKP (abi palielina pārpalikumu).
- (5) Dati no Komisijas 2005. gada rudens prognozēm par vienreizējiem un citiem pagaidu pasākumiem (0,4% no IKP 2005. gadā; samazina budžeta deficītu).
- (6) Pamatojas uz aplēsto potenciālo pieaugumu laikposmā no 2004. līdz 2007. gadam — attiecīgi 5,8 %, 6,1 %, 5,5 % un 5,3 % .

Avots:

Stabilitātes programma (SP); Komisijas dienestu 2005. gada rudens ekonomikas prognozes (KOM) Komisijas dienestu aprēķini.